

YEREL İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EYLEM PLANLARI HAKKINDA YÖNETMELİK TASLAĞI

BİRİNCİ BÖLÜM

Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; Türkiye'nin net sıfır emisyon hedefi, ulusal katkı beyanı ve ilgili planlama araçları dikkate alınarak, iklim değişikliğine uyum sağlanması ve sera gazı emisyonlarının azaltımı amacıyla il ölçeğinde hazırlanacak Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarına ilişkin ilkeler, idari ve teknik usul ve esaslar ile İl İklim Değişikliği Koordinasyon Kurullarının çalışma prensiplerinin belirlenmesidir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarının hazırlanması, karara bağlanması, uygulanması, izlenmesi, değerlendirilmesi ve raporlanmasına ilişkin genel ilkeler ile ilgili kurum ve kuruluşların görev, yetki ve sorumluluklarıyla İl İklim Değişikliği Koordinasyon Kurullarının çalışma usul ve esaslarını kapsar.

Hukuki Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik,

- 10/6/1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanununa,
  - 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununa,
  - 22/2/2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununa,
  - 3/7/2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununa,
  - .././20.. tarihli ve ..... sayılı İklim Kanununa,
- dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve Kısaltmalar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- Bakanlık: Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığını,
- Başkanlık: İklim Değişikliği Başkanlığını,
- Etkilenebilirlik: Bir sistemin iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine duyarlılık derecesi ile bu etkilerle başa çıkma ve uyum kapasitesini,
- Etkilenebilirlik ve risk analizi: İnsanların, ekosistemlerin, varlıkların veya kültür gibi değerlerin, mevcut ve gelecekteki iklim değişikliği ve iklimle ilişkili aşırı olayların etkilerine duyarlılık derecesinin, bu etkilerle başa çıkma ve uyum kapasitesinin, maruziyet ve tehlike derecelerinin ve sonuçlarının belirlenmesine yönelik olarak yapılan analizi,
- E-YİDEP: YİDEP'lere ilişkin verinin yüklendiği çevrim içi sistemi,
- İklim değişikliğine uyum: İklim değişikliğinin mevcut veya olası olumsuz etkilerini önlemeye, muhtemel zararları en aza indirmeye ya da ortaya çıkabilecek fırsatlardan yararlanmaya yönelik süreci,

f) İklim Portal: İklim değişikliği alanında üniversiteler, kamu kurumları, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları tarafından gerçekleştirilen çalışmalara ait veri, bilgi, belgeleri tek bir kaynaktan toplayarak paydaşların erişimine açıldığı ve E-YİDEP'i içeren çevrim içi portalı,

g) İl İDKK: İl İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulunu,

ğ) İl sera gazı envanteri: İl düzeyinde; insan faaliyetleri kaynaklı sera gazı emisyonları ile yutak alanlardaki değişimleri karbondioksit eşdeğeri cinsinden ifade eden, yıllık olarak hazırlanan ve hesaplama detayları ile kapsamı teknik kılavuzla belirlenen envanteri,

h) Planlama araçları: Kurum ve kuruluşlarca hazırlanan ve iklim değişikliği ile mücadeleye doğrudan ya da dolaylı olarak katkı sağlayan plan, program, strateji, eylem planı ve sair politika belgelerini,

ı) Risk: Mevcut ve gelecekteki iklim değişikliği ve iklimle ilişkili aşırı olayların etkisiyle insanların, ekosistemlerin, varlıkların veya kültür gibi değerlerin tehlikede olması ve bunun sonucunun ve derecesinin belirsiz olması durumu,

i) Sera gazı emisyonu: Kıvıltı ötesi radyasyon emen ve yeniden salın, hem tabii ve hem de beşeri kaynaklı olabilen karbondioksit, metan, diazotoksit ve hidroflorokarbonlar, perflorokarbonlar, kükürt hekzaflorür gazlarının ve gaz benzeri diğer atmosfer bileşenlerin salımını,

j) Sera gazı emisyonlarının azaltımı: Sera gazı emisyonlarının azaltılması ile yutak alanların korunması, artırılması ve iyileştirilmesi faaliyetlerini,

k) Teknik kılavuz: YİDEP'lerin hazırlanmasına ve izlenmesine ilişkin prensip, yöntem ve ulusal standartları içeren, Başkanlıkça yayımlanan kılavuzu,

l) YİDEP: Yerel İklim Değişikliği Eylem Planını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarına İlişkin Hükümler

Genel Hükümler

MADDE 5 – (1) YİDEP, her ilde, il sınırları dâhilinde bütüncül olarak iklim değişikliğine uyum ve sera gazı emisyon azaltım eylemlerini belirlemek üzere, katılımcı ve bilimsel temelli bir yaklaşımla hazırlanır.

(2) YİDEP'in hazırlanmasında, ulusal, bölgesel ve il düzeyindeki ilgili planlama araçları ile il ve ilçelerde hazırlanmış olan iklim değişikliğiyle ilişkili etkilenebilirlik ve risk analizleri ile tehlike haritaları dikkate alınır.

(3) YİDEP'in detaylı içeriği, hazırlama, izleme, değerlendirme ve raporlama ve E-YİDEP'i kullanma yöntemi Başkanlık tarafından teknik kılavuzla belirlenir.

Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarının İçeriği

MADDE 6 – (1) YİDEP;

a) İlin coğrafi, ekolojik, demografik, sosyal, kültürel ve ekonomik durumu ile ilde geçmiş iklim koşulları, iklimle ilişkili aşırı hava olayları ve afetlerin değerlendirmesini,

b) Uzun dönemli iklim projeksiyonları doğrultusunda il için öngörülen iklim tehlikelerini, ilin başlıca sektörleri için iklim değişikliğine bağlı etkilenebilirlik ve risk analizlerini, bu doğrultuda belirlenen uyum hedeflerini ve bu hedeflere ulaşmaya yönelik eylemleri,

c) İl sera gazı envanterini, sera gazı emisyon projeksiyonlarını, sera gazı emisyonlarının azaltım hedefini ve bu hedefe ulaşmaya yönelik eylemleri,

ç) Belirlenen eylemlerin fayda ve maliyetleri, önceliklendirilmesi ve olası finansman kaynaklarını,

d) Belirlenen eylemler için performans göstergeleri ile izleme planını,
içerir.

(2) YİDEP, Başkanlık resmi internet sitesinde yayımlanan güncel teknik kılavuzda belirlenen standart format ve açıklanan detaylara göre hazırlanır.

Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarının Hazırlanması ve Karara Bağlanması

MADDE 7 - (1) YİDEP valinin koordinasyonunda; büyükşehirlerde büyükşehir belediyesi, diğer illerde il belediyesi ve il özel idaresi tarafından birlikte, ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla 6 ncı maddedeki esasları içerecek şekilde hazırlanır veya hazırlatılır.

(2) YİDEP hazırlık süreci; ilgili kamu kurum ve kuruluşları, özel sektör ve sivil toplum kuruluşlarının katılımı ile yürütülür.

(3) Taslak YİDEP; uygulama döneminden önceki yılın 1 Ekim tarihine kadar İl İDKK'ye sunulur ve sunulma tarihinden itibaren 1 ay içerisinde İl İDKK tarafından karara bağlanır. Bu süre, İl İDKK tarafından Başkanlık bilgilendirilerek aynı yılın 31 Aralık tarihine kadar gerekli revizyonların yapılması amacıyla uzatılabilir.

(4) Karara bağlanan YİDEP teknik kılavuza göre E-YİDEP'e işlenir ve kamuoyu ile paylaşılmak üzere İklim Portal'a yüklenir.

(5) YİDEP her 5 yılda bir güncellenir. YİDEP güncellenirken bir önceki YİDEP'e ilişkin değerlendirme ve tavsiyeler dikkate alınarak aynı usulle hazırlanır ve karara bağlanır.

Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarının Uygulanması, İzlenmesi ve Değerlendirilmesi

MADDE 8 – (1) Karara bağlanan YİDEP kapsamındaki eylemler öngörülen süreler dâhilinde uygulanması amacıyla sorumlu tüm kurum ve kuruluşlara bildirilir.

(2) Büyükşehirlerde büyükşehir belediyesi, diğer illerde il belediyesi tarafından YİDEP'in uygulama dönemleri içerisinde;

a) Her yıl etkilenebilirlik ve risk analizi verileri teknik kılavuza göre toplanarak 30 Haziran tarihine kadar E-YİDEP'e işlenir.

b) Her yıl iki önceki yılın il sera gazı envanteri teknik kılavuza göre hazırlanır ve 30 Haziran tarihine kadar E-YİDEP'e işlenir.

c) Her yıl YİDEP'in bir önceki yıl uygulanmasına ilişkin izleme, teknik kılavuza göre yapılarak eylemlerin gerçekleşme durumu ve buna ilişkin izleme sonuçları 30 Haziran tarihine kadar E-YİDEP'e işlenir.

(3) İzleme sonuçları İl İDKK tarafından yapılacak toplantıda değerlendirilir ve değerlendirme raporu 1 Ekim tarihine kadar E-YİDEP'e işlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Görev, Yetki ve Sorumluluklar

Başkanlığın Görev ve Yetkileri

MADDE 9 – (1) Başkanlık;

- a) Bu Yönetmelik uyarınca yayımlanacak teknik kılavuzun hazırlanması ve güncellenmesinden sorumludur.
- b) Teknik Kılavuzu Başkanlık resmi internet sitesinde yayımlar.
- c) Web tabanlı bir E-YİDEP sistemi kurarak işlemlerini sağlar.
- ç) YİDEP hazırlık, uygulama, izleme ve değerlendirme süreçlerinde kullanılmak üzere karar destek araçları geliştirir.

İl İklim Değişikliği Koordinasyon Kurulunun Yapısı, Görev ve Yetkileri

MADDE 10 – (1) Vali başkanlığında; Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığının, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının, Kültür ve Turizm Bakanlığının, Milli Eğitim Bakanlığının, Sağlık Bakanlığının, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının, Tarım ve Orman Bakanlığının, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığının, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğünün, İller Bankası Genel Müdürlüğünün, Kalkınma Ajanslarının, varsa Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığının, Karayolları Genel Müdürlüğünün, Meteoroloji Genel Müdürlüğünün, Orman Genel Müdürlüğünün, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünün, Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığının varsa il veya bölge teşkilat müdürleri ile büyükşehirlerde büyükşehir belediye başkanı ve ilçe belediye başkanları, diğer illerde il ve ilçe belediye başkanları, il özel idaresi genel sekreteri ve konusuna göre valinin daveti ile çağrılacak meslek kuruluşları ve üniversite temsilcilerinden oluşur. Yukarıda sayılan bakanlıkların il veya bölge teşkilatının bulunmaması halinde, bu bakanlıklar, kendileri ya da bağlı veya ilgili kuruluşları aracılığı ile; birden fazla bağlı ve ilgili kuruluşun bulunması durumunda toplantı gündemine göre konu ile ilgisi olan kuruluş aracılığı ile temsil edilmek üzere Vali tarafından davet edilir.

(2) Vali tarafından gerekli görülen kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşları ile sivil toplum kuruluşlarının yereldeki temsilcileri ile uzman kişiler de toplantılara oy hakkı olmaksızın davet edilir.

(3) İl İDKK'nin bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen üyelerle toplanması esastır. Üyelerin herhangi birinin toplantıya katılmaması durumunda, üye tarafından yetkilendirilen karar alma yetkisini haiz kişi toplantıya katılabilir.

(4) İl İDKK'nin sekretaryasını Bakanlığın taşra teşkilatı yürütür.

(5) İl İDKK altında, görev alanına giren konularla ilgili olarak çalışmalarda bulunmak üzere bakanlıkların, kamu kurum ve kuruluşlarının, akademik kurumların, meslek kuruluşlarının, sivil toplum kuruluşlarının, özel sektör kuruluşlarının ildeki temsilcileri ve konu ile ilgili uzmanların katılımı ile çalışma grupları oluşturulabilir.

(6) İl İDKK her yıl eylem planlarının gerçekleşme durumunu izlemek üzere Ekim ayına kadar toplanır. YİDEP hazırlık sürecinde ise Ekim ayında YİDEP'in karara bağlanması için toplanır. Gerekli görülmesi halinde toplantı sayısı artırılır.

(7) Toplantı yeri, tarihi ve gündemi Vali tarafından belirlenir ve sekretarya tarafından toplantıdan önce üyelere resmi yazı ile bildirilir. İl İDKK, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu ile toplanır. Kararların oy birliği ile alınması esastır. Toplantı kararları oy birliği ile alınmadığı durumlarda, açık oylama ile üye tam sayısının üçte iki çoğunluğuyla alınır. Kararlara olumsuz oy veren üyeler ve muhalefet şerhleri karar tutanağında belirtilir.

(8) İl İDKK, sunulan YİDEP taslağını değerlendirir ve nihai hale gelen YİDEP'i bu Yönetmeliğin 7 nci maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca karara bağlar.

(9) İl İDKK, yıllık periyotlarla YİDEP eylemlerinin gerçekleşme durumunu değerlendirir. Eylemlerin uygulanmasındaki sorunlara ilişkin gerekli önlemlerin alınmasını sağlar ya da gerekli yönlendirmeleri yapar. Bir sonraki dönem için hazırlanacak olan YİDEP'e yönelik tavsiyelerde bulunur. Bu değerlendirmelere ilişkin olarak sekretarya tarafından teknik kılavuza göre bir rapor hazırlanır ve bu değerlendirme raporu E-YİDEP'e işlenir.

(10) İl İDKK, ihtiyaç olması halinde iklim değişikliği ile ilişkili farklı gündemle toplanabilir.

Valinin Görev ve Yetkileri

MADDE 11 – (1) Vali;

a) YİDEP'in büyükşehirlerde büyükşehir belediyesi, diğer illerde il belediyesi ve il özel idaresi tarafından ve ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği içinde hazırlanması için gereken koordinasyonu sağlar.

b) İl İDKK'ye başkanlık eder ve bu Yönetmeliğin 10 uncu maddesi kapsamındaki görevlerini yerine getirir.

c) Karara bağlanan YİDEP kapsamındaki eylemleri öngörülen süreler dâhilinde uygulanması amacıyla sorumlu tüm kurum ve kuruluşlara bildirir.

Büyükşehir Belediyesinin Görev ve Yetkileri

MADDE 12 – (1) Büyükşehir belediyesi;

a) Başkanlığın belirlediği usul ve esaslara uygun olarak, ilçe belediyeleri dahil tüm ilgili kurum ve kuruluşlarla Vali koordinasyonu ile sağlanacak iş birliği içinde, il sınırlarını kapsayan bütüncül bir YİDEP hazırlar veya hazırlatır.

b) Taslak YİDEP'i değerlendirilmek üzere İl İDKK'ye sunar. İl İDKK tarafından eklenmesi, çıkartılması veya değiştirilmesi gereken hususların tespit edilmesi halinde gerekli düzenlemeleri İl İDKK tarafından belirtilen süre içerisinde yapar veya yaptırır. Nihai hale gelen YİDEP'i karara bağlanmak üzere İl İDKK'ye sunar.

c) İl İDKK tarafından karara bağlanan YİDEP'i teknik kılavuza göre E-YİDEP'e işler ve kamuoyu ile paylaşım üzere İklim Portal'a yükler.

ç) Etkilenebilirlik ve risk analizi verilerini teknik kılavuza göre toplayarak E-YİDEP'e işler.

d) İki önceki yılın il sera gazı envanterini teknik kılavuza göre hazırlayarak E-YİDEP'e işler.

e) YİDEP'te yer alan eylemlerin gerçekleşme durumunu teknik kılavuza göre izler, eylemlerin gerçekleşme durumunu E-YİDEP'e işler ve izleme sonuçlarını İl İDKK'ye sunar.

f) YİDEP kapsamında belirlenen eylemleri uygular.

İl Belediyesi ve İl Özel İdaresinin Görev ve Yetkileri

MADDE 13 – (1) İl Belediyesi;

a) İl Özel İdaresi ile birlikte, Başkanlığın belirlediği usul ve esaslara uygun olarak, ilçe belediyeleri dahil tüm ilgili kurum ve kuruluşlarla Vali koordinasyonu ile sağlanacak iş birliği içinde, il sınırlarını kapsayan bütüncül bir YİDEP hazırlar veya hazırlatır.

b) Taslak YİDEP'i değerlendirilmek üzere İl İDKK'ye sunar. İl İDKK tarafından eklenmesi, çıkartılması veya değiştirilmesi gereken hususların tespit edilmesi halinde gerekli düzenlemeleri İl İDKK tarafından belirtilen süre içerisinde yapar veya yaptırır. Nihai hale gelen YİDEP'i karara bağlanmak üzere İl İDKK'ye sunar.

c) İl İDKK tarafından karara bağlanan YİDEP'i teknik kılavuza göre E-YİDEP'e işler ve kamuoyu ile paylaşım üzere İklim Portal'a yükler.

ç) Etkilenebilirlik ve risk analizi verileri İl Özel İdaresi ile birlikte teknik kılavuza göre toplayarak E-YİDEP'e işler.

d) İl sera gazı envanterinde kullanılacak verileri İl Özel İdaresi ile birlikte teknik kılavuza toplayarak iki önceki yılın il sera gazı envanterini göre hazırlar ve E-YİDEP'e işler.

e) İl Özel İdaresi ile birlikte YİDEP’te yer alan eylemlerin gerçekleşme durumunu teknik kılavuza göre izler. İl Belediyesi tüm izleme verisini E-YİDEP’e işler ve izleme sonuçlarını İl İDKK’ye sunar.

f) YİDEP kapsamında belirlenen eylemleri uygular.

Kurum ve Kuruluşların Görevleri

MADDE 14 – (1) Kurum ve kuruluşlar;

a) Planlama ve uygulama süreçlerinde YİDEP’i dikkate alır.

b) Valinin davetiyle YİDEP hazırlık ve ilgili İl İDKK toplantılarına katılır, YİDEP eylemleri belirlenirken eylem önerilerinde bulunur, YİDEP eylemlerine ilişkin olarak görev ve sorumlulukları dahilinde görüş verir.

c) YİDEP kapsamında belirlenen eylemleri uygular.

ç) Bu Yönetmelik kapsamında kendilerinden talep edilen veri, bilgi ve belgeleri 15 gün içerisinde .... sayılı İklim Kanunu hükümleri çerçevesinde sağlar.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) İlk YİDEP’in 2028-2032 yıllarını kapsaması ve İl İDKK tarafından en geç 31/12/2027 tarihine kadar karara bağlanması gerekmektedir. Gerekli görüldüğü takdirde Bakanlık; bu maddede yer alan süreyi bir yıla kadar uzatmaya yetkilidir.

(2) Yönetmelik yürürlüğe girmeden önce il ölçeğinde iklim değişikliği ile ilgili eylem planı bulunan illerde söz konusu planların bu Yönetmelik çerçevesinde uyarlanarak ve bu maddenin 1 inci fıkrasında belirtilen süre içerisinde YİDEP’lerin hazırlanması gerekmektedir.

Yürürlük

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 16 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı yürütür.

YİDEP YÖNETMELİK TASLAĞINA İLİŞKİN GÖRÜŞ FORMU

Görüş Bildiren Kurum:

Taslağın Genel Üzerindeki Görüş ve Değerlendirme		
Mevcut Metin	Taslak Metin	Öneri/Teklif Metni
Değerlendirme		
Değerlendirme		
Değerlendirme		
Değerlendirme		

NOT: Mevcut metin ve taslak metin sütunları karşılaştırma cetveli ile aynı renk ve biçimde oluşturulur. Teklif metni ile yapılacak değişiklikler ise farklı renkte gösterilir.